

היום נלמד בעזרת ה':

בליצה דף כט

משנה: אומר אדם לחברו וכו'! המשנה עוסקת במדידת יין או שמן בכלי מדידה ביו"ט, ויבואר בגמרא.

אבא שאול בן בטנית היה ממלא את כלי המדידה מערב יו"ט, לפי שלא מודדים ביו"ט. אבא שאול אומר: (אין זה אבא שאול בן בטנית) אף בחול המועד אבא שאול בן בטנית היה עושה כן, ויבואר בגמרא. (לא גורסים 'מפני ברורי המידות').

מפני מיצוי המידות: כשהיה מוכר שמן הוא היה משאיר את כלי המדידה על הכלי של הלקוח, כדי שהשמן ירד לתוכו כל הלילה.

גמרא: הגמרא מבארת את תחילת המשנה: הלקוח יכול לומר למוכר 'מלא לי כלי זה בשמן או יין', אבל אסור למוכר למלא ללקוח בכלי 'המיוחד למידה' (= כלי שהמוכר מוזדד ומוכר בו תמיד). אבל מותר לו למלא בכלי 'העומד למידה', כלומר בכלי המיועד לכך שאם ישבר כלי המידה הוא ישתמש בו (= כלי רזרבי), ועדיין הוא לא מדד בו. ורבי יהודה סובר שאסור אפילו בכלי 'העומד למידה', לפי שהוא מיועד למדוד בו וזהו דרך חול.

שוקל אדם בשר כנגד הכלי וכנגד הקופיץ: כלומר שהוא יודע את משקל הכלי / הקופיץ והוא שוקל בשר כנגדם ביו"ט, וכיון שאין הם מיועדים לכך מותר.

הכא לא עביד כדעבדין בחול: כלומר כשהוא מוזדד בכלי הרזרבי אין זה דרך חול, שהרי הוא לא השתמש בכלי זה למידה מעולם והכלי לא התפרסם בכלי המיועד למידה.

רבא אמר... שלא יזכיר לו שם מידה: כלומר שהלקוח לא יאמר בפירוש שם מידה כגון רבע לוג או לוג, אלא יאמר לו סתם 'מלא לי כלי זה' ואז מותר לו למלא את אפילו בכלי המיוחד למידה.

(המשך בדף הבא ↓)

הנא לא עביד כדעבדין בחול: כלומר שדרך הלקוחות לומר למוכר 'תן לי לוג', ואין דרכם לומר סתם 'מלא לי כלי זה', ולכן כשהמוכר ממלא ללוקח בכלי מידה (כשאינו מזכיר נְסֵם מידה) אין זה דרך חול, שהרי אנשים רגילים לתת לחברייהם לשתות יין בכלי של מידה.

למדנו במשנה - מעשה באבא שאול בן בטנית וכו':

אף בחול המועד הוא עשה כן, לפי שהוא היה חכם גדול והיו באים לשאול אותו שאלות בהלכה (= כיון שבחול המועד אנשים אינם טרודים במלאכה ועוסקים בתורה), והיה ממלא את הכלים בלילה כדי שיהיה פנוי ביום.

תנו רבנן, הוא כנס שלוש מאות גרבי יין וכו': אבא שאול בן בטנית אסף 300 חביות יין מ'ברורי המידות', כלומר מהיין שנשאר לו מכך שהלקוחות לא המתינו שהקצף יפסק מהיין.

וחבריו אספו 300 חביות שמן מ'מצוי המידות', כלומר מכך שהלקוחות לא המתינו עד שיתרוקנו המידות לתוך כליהם.

אבא שאול וחבריו הביאו את החביות הנ"ל לגזברים בירושלים שיעשו מהם צרכי הקדש (אמנם הם לא הקדישו אותם אלא רק הביאום לגזברים שיעשו בהם כרצונם). חכמים אמרו להם שאין הם צריכים לתתם לגזברים, לפי שהם לא התכוונו לגזול, שהלקוחות מוחלים על זה לפי שהם טרודים ולא מעוניינים לחכות לביורור ומיצוי המידות.

לא ימדוד אדם שעורים וכו': לפי שנראה כמוודד למכור. אבל קודר (= נוקב ותוחב) את כלי עצמו בתוך הכרי וממלאו, שאין זה דרך מדידה.

מודדת אשה קמח ביו"ט... כדי שתיטול חלה בעין יפה: כלומר שיעור הפרשת חלה הוא אחד חלקי 24 מהעיסה, וכשאינה יודעת את מידת העיסה היא מקמצת ואומרת שאין כאן כל כך הרבה, אבל כשהיא מודדת ויודעת את מידת העיסה הרי שהיא יודעת כמה עליה להפריש ומפרישה בעין יפה.

אמר אביי, השתא דאמר שמואל וכו': כיון ששמואל אמר שאסור אבל הוא שנה בתוספתא שלו שמותר (= שמואל סידר תוספתא מדברי תנאים שחיו בדורות שקדמו לו), הרי שמי שבא לשאול אותנו את ההלכה אנו מורים לו שאסור, אבל אם אנו רואים מישהו שמודד קמח ביו"ט אנו לא מוחים בו.

ת"ר אין שונין קמח: לדעת רבנן אסור לקחת קמח שנופה פעם אחת מערב יו"ט - ולנפות אותו פעם נוספת בשביל שיהיה קמח יפה ביותר, משום שזה דבר שהיה אפשר לעשותו מערב יו"ט. לדעת רבי פפייס מותר לנפות שוב, מכיון שנראה לעין כל שאין כאן מלאכת בורר (שהרי יוצא כל הקמח ולא נשאר סובין) אלא זהו רק ניפוי לתוספת יופי, וגם אין טירחא בדבר. ולכן מותר לעשות זאת ביו"ט.

תני תנא קמיה דרבינא: שאין שונין לנפות קמח ביו"ט, ואפילו אם נפל לתוכו אבנים מותר לברור אותם רק ביד. ואמר לו רבינא שאדרבא עדיף לברור בנפה מכיון שברירה ביד נראית כמלאכת ברירה, מה שאין כן ניפוי קמח מנופה נראה לעין כל שאין זו מלאכת ברירה כאמור.

שקילא טיבותיך: הטובה שרצית לעשות איתנו במה שאמרת שמותר לשנות קמח ביו"ט – אין בה צורך והרי היא כאילו הנחת אותה על הקוצים. שהרי בכל הדרדעא מסתובבות נפות ביו"ט, כלומר שכולם כבר יודעים שמותר.

דביתהו דרב יוסף: ניפתה את הקמח באחורי הנפה, בכדי לעשות שינוי במלאכת הניפוי בגלל יו"ט. אך רב יוסף סבר שמותר לשנות קמח ביו"ט ולכן אמר לה בדרך רמז: שימי לב שאני רוצה לחם מעולה ליו"ט..

אגבא דפתורא: ניפתה את הקמח לתוך אחורי השולחן (שמאחוריו היה לו בית קיבול) בכדי לעשות שינוי. מכיון שהיא היתה ביתו של רמי בר חמא שהיה מדקדק במעשיו, סמך רב אשי בעלה שכך ראתה בבית אביה.

משנה: הולך אדם אצל חנוני: אם צריך הוא למאכל לצורך יו"ט, יכול ללכת לחנוני המכירו - שיסמוך עליו שישלם לו לאחר יו"ט בלי להזכיר סכום כסף - ולקחת ממנו את המוצרים. מותר לו להזכיר כמות מספרית של המוצר כגון עשרים ביצים וחמישים אגוזים, אבל אסור לו להזכיר את כמות המידה כגון קב או קביים (ובימינו ק"ג), וכמובן לא את הסכום.

הדרן עלך אין צדין

פרק רביעי. משנה: המביא כדי יין ממקום למקום: צריך להיזהר בהתנהגותו שתתאים ליו"ט, דהיינו שלא יראה כאילו הוא סוחב משאות כביום חול, ולכן לא יניח בתוך סל שלוש או ארבע כדים.

ומתחילין בערמת התבן: כלומר מתחילים לקחת ביו"ט מערמת תבן שלא הכינו אותה מערב יו"ט לצורך יו"ט. וכלומר שאין איסור מוקצה ביו"ט.

אבל לא בעצים שבמוקצה: 'מוקצה' היא הרחבה שהיתה מאחורי הבתים, בה היו מאחסנים דברים שאין בהם שימוש בטווח הקרוב. אסור לקחת עצים מה'מוקצה' כי לעצים המונחים שם יש איסור מוקצה, וכלומר שיש איסור מוקצה ביו"ט. הגמרא תקשה סתירה בין הדברים?